

29. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Čistý vzduch nad zlato (a soukromí)

Právo na nedotknutelnost obydlí versus právo na příznivé životní prostředí, to je hlavní dilema, se kterým se museli potýkat autoři právě schvalované[1] novely zákona o ochraně ovzduší.[2] Mám samozřejmě na mysli poměrně medializovaná ustanovení týkající se možnosti úředníků chodit kontrolovat kotle a co se v nich konkrétně spaluje. Věřím, že je na čase uklidnit rozbouřené vody a věc popsat nestranně, apoliticky a bez emocí.

Předem bych chtěl na tomto místě upozornit, že text si neklade za cíl komplexně rozebrat předmětnou novelu a nebude se do hloubky zabývat jejími dalšími částmi, kam mj. patří ustanovení o:

- uznávání zahraničních emisních plaket pro vjezd vozidel do nízkoemisních zón;[3]
- zakotvení nových imisních limitů;
- úpravě pravidel pro vyhlásování a ukončování smogových situací a další související témata.[4]

Pokud se vrátíme zpět do medializované části navrhovaného předpisu, tak níže naleznete konkrétní formulaci, která vzbudila takový rozruch díky svému údajnému potenciálu narušit soukromí v obydlí:

*"Vznikne-li důvodné podezření, že provozovatel spalovacího stacionárního zdroje umístěného v rodinném domě, v bytě nebo ve stavbě pro rodinnou rekreaci, nejde-li o prostory užívané pro podnikatelskou činnost, porušil některou z povinností podle odstavce 1, avšak toto porušení nelze prokázat bez provedení kontroly spalovacího stacionárního zdroje, jeho příslušenství nebo používaných paliv, obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele na tuto skutečnost písemně upozorní a poučí jej o povinnostech provozovatele spalovacího stacionárního zdroje stanovených v odstavci 1 a o následcích opakovaného důvodného podezření na jejich porušení v podobě provedení kontroly. **Pokud opakovaně vznikne důvodné podezření, že tento provozovatel nadále nebo opětovně porušuje některou z povinností podle odstavce 1, je kontrolující oprávněn vstoupit do jeho obydlí za účelem kontroly dodržování povinností podle tohoto zákona. Vlastník nebo uživatel těchto prostor je povinen umožnit kontrolujícímu přístup ke spalovacímu stacionárnímu zdroji, jeho příslušenství a používaným palivům**".[5]*

Na první pohled je zřejmé, že aby ke kontrole vůbec došlo, tak musí docházet k dlouhodobému porušování povinností dle zákona, občan musí být několikrát upozorněn, písemně mu budou sděleny následky, pokud nepřestane spalovat nepovolená paliva a až poté může dojít ke kontrole. Při té nejčastěji dojde k odebrání stěrů ze spalinových cest či vzorků popela, což je dostačující pro prokázání spalování nepovolených materiálů, například PET lahví či jiného odpadu, to vše by pak mělo platit od příštího roku. V případě nevpuštění úředníků do bytu a neumožnění kontroly pak obsahuje návrh pokutu až do výše 50 000 Kč, tedy v žádném případě nebude docházet k žádnému občas zmiňovanému "vlámání násilím".

Novela si v souvislosti s tím dává za cíl také vyřešit některé vleklé sousedské spory, kdy zatím neexistovala vhodná legální cesta, jak přimět souseda ve svém kotli spalovat vhodné palivo, což je poměrně zásadní otázka, neboť je prokázáno, že některé spaliny mohou způsobovat dýchací obtíže a někdy být dokonce výrazně rakovinotvorné. Prokázání porušování povinností majitele kotle spadá do kompetence obecního úřadu obce s rozšířenou působností, nicméně až doteď bylo prakticky nemožné

prokázat porušování těchto povinností i přes to, že může existovat důvodné podezření na opakované porušení zákona. Momentálně se úřady uchylují zejména k posuzování tmavosti kouře za pomoci tzv. Ringelmanovy metody, infračervené spektroskopie či optických metod (LIDAR - laser), tyto způsoby ale mají svá omezení.

Samotná kontrola je v novelizovaném zákoně o ochraně ovzduší upravena relativně vágně, neboť se předvídá užití stávajícího mechanismu již zakotveného zákonem č. [255/2012](#) Sb., o kontrole[6], který pak více podrobněji rozebírá práva a povinnosti kontrolovaného a kontrolujícího. Budoucích kontrol nejspíše nebude mnoho, důvodová zpráva předlohy rozebírá, že obce s rozšířenou působností odhadují, že se bude pro každou z nich[7] v průměru jednat ročně o cca 10 kontrol.

Dá se očekávat, že po (případném) schválení se novelizovaná podoba zákona dostane k Ústavnímu soudu, přičemž ústavněprávní rovina byla předvídána i v důvodové zprávě, kde bylo doslova uvedeno, že přichází v úvahu využití výjimky z nedotknutelnosti obydlí s ohledem na ochranu zdraví osob odkazované v čl. 31 LZPS a ochranu životního prostředí ad článek 35 (1) LZPS. Autoři předlohy tedy očekávají (i s odkazem na zahraniční úpravy v Německu, Švýcarsku, Itálii), že by měla projít testem ústavnosti bez problémů, tedy platí teze z názvu textu a čistý vzduch za určitých okolností může přetlačit soukromí.

Mgr. Jan Metelka,
advokátní koncipient

[1] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[2] Zákon č. [201/2012](#) Sb.

[3] Ty zatím v České republice žádné vyhlášeny nebyly.

[4] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). Viz navržené znění a důvodová zpráva.

[5] Ibid.

[6] Zákon o kontrole (kontrolní řád), např. dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[7] Obcí s rozšířenou působností je v ČR 205.

Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)

- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Lichevní smlouva ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2025, sp. zn. 28 Cdo 2378/2024](#)
- [DEAL MONITOR](#)